



## ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2

### Transformational Leadership of Administrators Affecting the Quality of Schools under the Office of Nakhon Phanom Educational Service Area 2

โชคชัย ขุนศรี<sup>1</sup> รศ.ดร.จ๋านง วงษ์ชาชม<sup>2</sup> และ ชาญวิทย์ หาญรินทร์<sup>3</sup>

Chokchai Khunsri,<sup>1</sup> Assoc.Prof.Dr.Chumnong Wongchachom<sup>2</sup> and Chanwit Hanrin<sup>3</sup>

<sup>1</sup>นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

<sup>2</sup>Ph. D. (Information Science) รองศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

<sup>3</sup>กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) อาจารย์คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

#### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2,393 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครู จำนวน 331 คน การได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและคุณภาพของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ครูที่มีสถานภาพต่างกันและที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและคุณภาพของโรงเรียนแตกต่างกัน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมี 6 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์คุณภาพของโรงเรียน คือ ด้านการเชื่อว่าโรงเรียนมีไว้เพื่อเป็นสถานที่การเรียนรู้ ด้านการเป็นนักสื่อสารและเป็นผู้ฟังที่มีประสิทธิภาพ ด้านการมีพฤติกรรมเชิงรุก ด้านการให้คุณค่าต่อทรัพยากรมนุษย์ ด้านการเป็นผู้ที่กล้าเสี่ยง และด้านการมีวิสัยทัศน์

**คำสำคัญ:** ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร, คุณภาพของโรงเรียน

#### ABSTRACT

The purposes of this study were to investigate transformational leadership of administrators affecting the quality of schools under the office of Nakhon Phanom Educational Service Area 2. The population studied was 2,393 teachers under the office of Nakhon Phanom Educational Service Area 2 in the academic year 2009. The samples consisted of 331 teachers by multi-stage Random Sampling. The instruments used collecting data were a set of rating scale questionnaires. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and Step-wise Multiple Regression Analysis. The results of this study were as follows: The level of the transformational leadership of administrators and the quality of schools as a whole, were at the high level. The transformational leadership of administrators and the quality of schools according to the opinions of the teachers with different status were different. The transformational leadership



of administrators and the quality of schools according to the opinions of the teachers with different schools size were different. The transformational leadership of administrators and the quality of schools had positive relationship. The transformational leadership of administrators focus on believing that the schools are for learning, communicators and listeners, valuing human resources, proactive, risk takers and having vision can predict the quality of schools.

**Keywords:** transformational leadership of administrators, the quality of schools

## บทนำ

การเป็นผู้บริหารที่ดีในยุคโลกาภิวัตน์ไม่ใช่เป็นเรื่องง่าย เนื่องจากมีความเปลี่ยนแปลงต่างๆ อย่างมากมายซึ่งแตกต่างไปจากการบริหารงานในอดีตที่ผ่านมา การมีข้อมูลข่าวสาร ที่มากขึ้นความต้องการจากผู้เกี่ยวข้องมีมากขึ้น การเป็นนักบริหารจึงจำเป็นต้องมีทั้งความรู้ด้านเทคนิค การบริหาร มีทักษะและประสบการณ์ในด้านการสื่อสาร ข้อมูลและสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในระดับต่างๆ ด้วยเหตุผลดังกล่าวภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นที่นิยมกันมากในปัจจุบันเพราะทำให้เกิดความพึงพอใจและมีผลมากในหมู่ผู้ตาม คุณภาพของโรงเรียนเป็นประเด็นปัญหาหนึ่งที่สังคมไทยกำลังให้ความสำคัญในอันดับต้นๆ บุคคลสำคัญที่มีบทบาทต่อการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพคือ ผู้บริหารโรงเรียนนั่นเอง ซึ่งมีบทบาทความรับผิดชอบที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนให้เกิดขึ้น ภายใต้กลไกหรือระบบการบริหารจัดการขององค์กรนั้นๆ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 มีหน้าที่รับผิดชอบโรงเรียน จำนวน 208 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. 2552 : 3) ซึ่งโรงเรียนดังกล่าวมีผู้บริหารโรงเรียนบริหารจัดการการศึกษา โดยการศึกษาในระดับนี้มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมืองดี ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างสงบสุข ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเริ่มตั้งแต่การมีวิสัยทัศน์ การมีความเชื่อว่าโรงเรียนมีไว้เพื่อเป็นสถานที่เรียนรู้ การให้คุณค่าต่อทรัพยากรมนุษย์ การเป็นนักสื่อสารและเป็นผู้ฟังที่มีประสิทธิภาพ การมีพฤติกรรมเชิงรุกและการเป็นผู้ที่กล้าเสี่ยงจากความสำเร็จของผู้บริหาร

โรงเรียนที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยได้ตระหนักในความสำคัญจึงได้ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 เพื่อนำผลการศึกษาเสนอต่อผู้เกี่ยวข้องและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

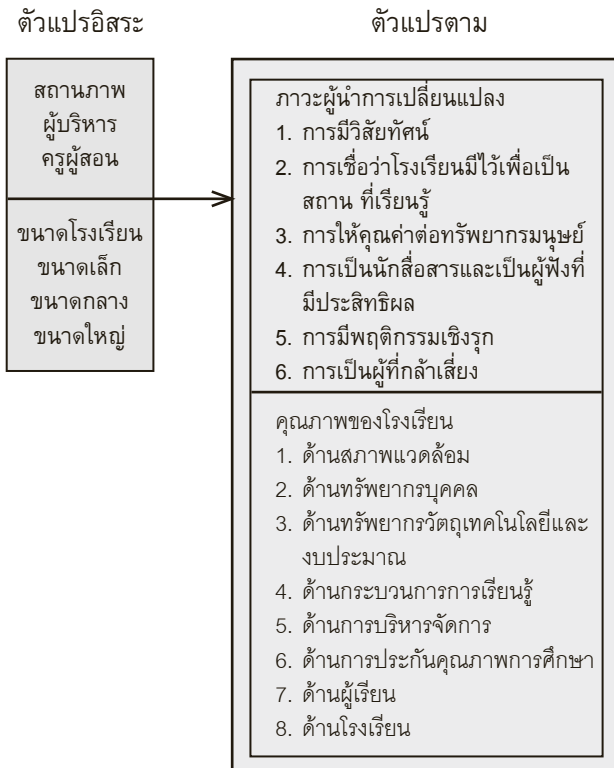
## วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและคุณภาพของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและคุณภาพของโรงเรียนตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ที่มีสถานภาพต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและคุณภาพของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2
5. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2

## กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ยึดแนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ  
สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2549 : 13-29) และคุณภาพของโรงเรียน  
ตามแนวคิดของ อ่ำรุ่ง จันทวานิช (2547 : 15) สรุปเป็น  
กรอบแนวคิดการวิจัยได้ ดังภาพ



## สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร  
ที่ส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่  
การศึกษานครพนม เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐาน  
การวิจัยไว้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและ  
คุณภาพของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 อยู่ใน  
ระดับมาก
2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและ  
คุณภาพของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ที่มี  
สถานภาพต่างกันมีความแตกต่างกัน
3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและ  
คุณภาพของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ที่ปฏิบัติ  
หน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกัน

4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับ  
คุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ  
านครพนม เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก

5. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร มีอำนาจ  
พยากรณ์คุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่  
การศึกษานครพนม เขต 2

## วิธีดำเนินการวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครู  
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม  
เขต 2 จำนวน 2,393 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 331 คน  
ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ภาวะผู้นำ  
การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง  
0.53 ถึง 0.86 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 และคุณภาพ  
ของโรงเรียน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.38 ถึง 0.84 มี  
ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่ม  
ตัวอย่าง จำนวน 331 ฉบับ ได้กลับคืนมา จำนวน 331 ฉบับ  
คิดเป็นร้อยละ 100

### การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคำนวณประยุกต์  
จากเครื่องคอมพิวเตอร์ในการคำนวณ โดยดำเนินการ  
ตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของ  
ผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานของ  
การวิจัย ดังนี้  
2.1 วิเคราะห์หาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง  
ของผู้บริหารและคุณภาพของโรงเรียนโดยการหาค่าเฉลี่ย  
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน



2.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและคุณภาพของโรงเรียนตามความคิดเห็นของข้าราชการครู โดยใช้ทดสอบที

2.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและคุณภาพของโรงเรียนตามความคิดเห็นของข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดต่างกันโดยการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี ของเซฟเฟ

2.4 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพของโรงเรียน โดยการใช้สถิติค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

2.5 วิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่มีต่อคุณภาพของโรงเรียน โดยการใช้วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน

## ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือการมีวิสัยทัศน์ การเชื่อว่าโรงเรียนมีไว้เพื่อเป็นสถานที่ที่เรียนรู้ การให้คุณค่าต่อทรัพยากรมนุษย์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือการเป็นผู้ที่กล้าเสี่ยง

2. คุณภาพของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับคือ ด้านโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมและด้านทรัพยากรวัสดุเทคโนโลยีและงบประมาณ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านผู้เรียน

3. ข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสูงกว่าครูผู้สอน

4. ข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ

คุณภาพของโรงเรียนสูงกว่าครูผู้สอน

5. ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพของโรงเรียน โดยรวมสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความสัมพันธ์ในทางบวก เรียงความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านการเชื่อว่าโรงเรียนมีไว้เพื่อเป็นสถานที่ที่เรียนรู้ การให้คุณค่าต่อทรัพยากรมนุษย์ เป็นนักสื่อสารและเป็นผู้ฟังที่มีประสิทธิผล มีวิสัยทัศน์ การมีพฤติกรรมเชิงรุก และการเป็นผู้ที่กล้าเสี่ยง

8. ตัวแปรพยากรณ์ที่นำมาวิเคราะห์สามารถพยากรณ์คุณภาพของโรงเรียน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 6 ตัวแปร คือ การเชื่อว่าโรงเรียนมีไว้เพื่อเป็นสถานที่ที่เรียนรู้อ การเป็นนักสื่อสารและเป็นผู้ฟังที่มีประสิทธิผล การมีพฤติกรรมเชิงรุก การให้คุณค่าต่อทรัพยากรมนุษย์ การเป็นผู้ที่กล้าเสี่ยง การมีวิสัยทัศน์ ตัวแปรทั้ง 6 ตัวนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพของโรงเรียนได้ร้อยละ 85.80

## อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและคุณภาพของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยมี ดังนี้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารเขต 2 อยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารคือผู้นำสูงสุดในโรงเรียน เป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญในการบริหารและจัดการศึกษาในโรงเรียน มีอำนาจในการตัดสินใจ ในการบริหารและการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 39 ที่ให้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านการบริหารงานวิชาการด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงาน



ทั่วไป ทำให้ผู้บริหารมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้ บริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ ประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่ เป็นผู้แทนสถานศึกษาในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำนิติกรรมสัญญา มีหน้าที่จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจกรรมของสถานศึกษาเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา จะเห็นว่าผู้บริหารมีภารกิจมากมาย จึงทำให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามภารกิจไปด้วย ซึ่งอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของธวัชชัย หอมยามเย็น (2548: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก

1.2 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยปรากฏเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 48 บัญญัติให้สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทั้งระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอก จึงทำให้โรงเรียนมีการจัดระบบการประกันตามที่กฎกระทรวงกำหนด โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการกำกับ ติดตาม จึงทำให้คุณภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวลักษณ์ พันธุ์มี (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดหนองคาย ที่พบว่าความคิดเห็นของผู้ปกครองอยู่ในระดับสูง

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร คุณภาพของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ที่มีสถานภาพต่างกัน มีความแตกต่างกันผลการวิจัย มีดังนี้

2.1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโดยรวมแตกต่างกัน โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมากกว่าครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตำแหน่งในการบริหารจัดการสถาน

ศึกษา ซึ่งจะต้องมีภาวะผู้นำ มีความรู้ในการบริหาร สามารถบริหารได้อย่างเหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการศึกษาค้นคว้า ติดตามข่าวสาร ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารได้ทันเหตุการณ์ จึงมองว่าผู้บริหารได้ปฏิบัติงานตามคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้อย่างครอบคลุม จึงทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกับครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมพร จำปานิล (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารแตกต่างกันโดยผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมากกว่าผู้สอน

2.2 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีสถานภาพต่างกัน แตกต่าง โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของโรงเรียน สูงกว่าครูผู้สอน ที่ผลการวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารเป็นผู้มีอำนาจการดำเนินงานที่ประสานงานกับทุกฝ่ายในโรงเรียนหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงสามารถรับรู้ความเป็นไปในการดำเนินงาน ทำให้คิดว่าได้ทำให้โรงเรียนมีคุณภาพได้สูงกว่าผู้สอน อีกทั้งผู้บริหารได้รับการพัฒนาตนเองเพื่อบริหารโรงเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนรวมทั้ง การดำเนินการประกันคุณภาพของโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 8) ทำให้ผู้บริหารมีความเชื่อว่าตนเองได้มุ่งมั่นและพยายามทำให้โรงเรียนมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคำพอง เพลรินทร์ (2547 : 102) ที่พบว่าความคาดหวังต่อคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 ของผู้บริหารสูงกว่าครูผู้สอน

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและคุณภาพของโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกัน ผลการวิจัยมีดังนี้

3.1 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโดยรวมสูงกว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดย ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่าง แต่ไม่มีนัยสำคัญ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางมีอุปกรณ์เทคโนโลยีในการสื่อสารที่ทันสมัยกว่า สามารถเลือก





ใช้การติดต่อสื่อสารได้เหมาะสมกับสถานการณ์ บุคลากรมีจำนวนมากเพียงพอที่จะแสวงหาข้อมูลเพื่อสื่อสาร ส่วนโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็กมีบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ในโรงเรียนมีจำนวนน้อยทำให้ผู้บริหารไม่จำเป็นต้องมีเทคนิคหรือภาวะผู้นำในการบริหารมากนัก จึงทำให้ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารต่ำกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของธีระพงษ์ วีระชานนท์ (2550 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันแตกต่างกัน

3.2 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อคุณภาพของโรงเรียนโดยรวม สูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อคุณภาพของโรงเรียนโดยรวม สูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและโรงเรียนเป็นนิติบุคคล จะให้ความสำคัญในโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นธรรมและตรวจสอบได้ มีการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาโดยตรง มุ่งให้การบริหารการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมีคุณภาพและมีมาตรฐาน (ธีระ รุญเจริญ. 2550 : 163-166) ดังนั้นการนำพหุศาสตร์ไปสู่ความสำเร็จแต่ละแห่งใช้ปัจจัยหลายอย่างที่แตกต่างกัน กระบวนการบริหารจัดการซึ่งได้รับการจัดสรรไม่เท่ากัน โรงเรียนขนาดใหญ่ได้รับจัดสรรมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดกลางได้รับจัดสรรมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก จึงเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพของโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคำพอง เปลรินทร์ (2547 : 129) ที่พบว่าความคาดหวังต่อคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2 ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลางสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

4. ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูผู้สอนให้ความสำคัญ

สำคัญกับพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งผลให้ ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองทำให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก ย่อมส่งผลให้การบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพมากเช่นเดียวกัน จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก

5. ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่มีอำนาจพยากรณ์คุณภาพของโรงเรียน มี 6 ด้าน ได้แก่ การเชื่อว่าโรงเรียนมีไว้เพื่อเป็นสถานที่การเรียนรู้ การเป็นนักสื่อสารและเป็นผู้ฟังที่มีประสิทธิผล การมีพฤติกรรมเชิงรุก การเป็นนักสื่อสารและเป็นผู้ฟังที่มีประสิทธิผล การเป็นผู้ที่กล้าเสี่ยง และการมีวิสัยทัศน์ มีอำนาจพยากรณ์คุณภาพของโรงเรียน โดยมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 85.80

### สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือการมีวิสัยทัศน์ การเชื่อว่าโรงเรียนมีไว้เพื่อเป็นสถานที่เรียนรู้ การให้คุณค่าต่อทรัพยากรมนุษย์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือการเป็นผู้ที่กล้าเสี่ยง
2. คุณภาพของโรงเรียน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับคือ ด้านโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมและด้านทรัพยากรวัตถุเทคโนโลยีและงบประมาณ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านผู้เรียน
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารแตกต่างกัน โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสูงกว่าครูผู้สอน
4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของโรงเรียนแตกต่างกัน โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของโรงเรียนสูงกว่าครูผู้สอน
5. ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารของข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันแตกต่างกัน
6. ความคิดเห็นต่อคุณภาพของโรงเรียนของข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันแตกต่างกัน
7. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพของโรงเรียนสัมพันธ์กันทางบวก



8. ตัวแปรของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่นำมาวิเคราะห์สามารถพยากรณ์คุณภาพของโรงเรียน มี 6 ตัวแปร คือ การเชื่อว่าโรงเรียนมีไว้เพื่อเป็นสถานที่การเรียนรู้ การเป็นนักสื่อสารและเป็นผู้ฟังที่มีประสิทธิผล การมีพฤติกรรมเชิงรุก การให้คุณค่าต่อทรัพยากรมนุษย์ การเป็นผู้ที่กล้าเสี่ยง และการมีวิสัยทัศน์

### เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

คำพอง เปลรินทร์. (2547) สภาพและความคาดหวังต่อคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ธวัชชัย หอมยามเย็น. (2548). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาหนองคาย เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.

ธีระพงษ์ วีระชานนท์. (2550). ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครพนม. (2552). สารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานครพนม เขต 2. นครพนม.

สมพร จำปานิล. (2549). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

เสาวลักษณ์ พันธุ์มี. (2548). ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.